УДК 37.014.58:78
DOI https://doi.org/10.31392/cult.alm.2026.3.40

Піщанська Вікторія Миколаївна,
доктор культурології, професор Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпровської обласної ради
orcid.org/0000-0002-8373-555X
victorya.ps@gmail.com

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ: РЕЦЕПЦІЯ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті здійснено теоретичне обґрунтування культурологічного потенціалу відкритої освіти в контексті глобалізаційних змін сучасного суспільства. Методологічну основу дослідження становлять культурологічний, системний та міждисциплінарний підходи, що дають змогу розглядати відкриту освіту як складну соціокультурну систему. У роботі застосовано такі методи дослідження, як аналіз і синтез наукових джерел, порівняльний метод, метод інтерпретації культурних явищ, а також елементи дискурсивного аналізу цифрового освітнього середовища.

Розглянуто особливості сприйняття культури та мистецтва в цифровому освітньому середовищі, що формується під впливом відкритих освітніх ресурсів, масових онлайн-курсів і мережевих комунікацій. Проаналізовано роль відкритої освіти як інструмента демократизації доступу до культурних надбань, розвитку міжкультурного діалогу та формування нових моделей культурної ідентичності.

З'ясовано, що інтеграція культурно-мистецького контенту у відкриті освітні платформи є багатовимірним соціокультурним і педагогічним процесом, який виходить за межі традиційної репрезентації спадщини. Така інтеграція забезпечує не лише збереження контенту в цифрових архівах, але і його активну реконфігурацію в глобалізованому інформаційному просторі. У цьому контексті культурний матеріал функціонує як динамічна семіотична система, що зазнає змін під впливом міжкультурної комунікації, цифрової медіації та мережевої взаємодії користувачів.

Визначено комплекс основних викликів відкритої освіти, що актуалізуються в умовах глобалізації та цифрової реконструкції освітнього простору. Зокрема, це ризики уніфікації культурних смислів через домінування глобальних інформаційних наративів і стандартизованих освітніх матеріалів, що потенційно призводить до знецінення культурної різноманітності. Особливої уваги потребує проблема втрати локальної ідентичності, яка проявляється у витісненні автентичних культурних практик, традицій і мовних кодів універсалізованими формами знання. У цьому контексті важливим є розвиток критичного мислення як інструмента селекції, інтерпретації та оцінки інформаційних потоків у відкритих цифрових середовищах. Відкриті освітні платформи постають як багатовимірні соціокультурні системи, у межах яких формуються не лише знання, але й культурні смисли, ідентичності та комунікативні практики.

Сформульовано висновок, що відкриті освітні середовища є вагомим чинником формування культурної компетентності особистості, яка передбачає здатність до рефлексивного сприйняття культурних феноменів, ефективної міжкультурної комунікації та творчої інтерпретації мистецьких явищ.

Ключові слова: відкрита освіта, глобалізація, культура, мистецтво, рецепція, цифрове середовище, інтеркультурна комунікація, культурна ідентичність.

Viktoriia Pishchanska,
Doctor of Culturology, Professor, Dnipro Academy of Continuing Education
orcid.org/0000-0002-8373-555X
victorya.ps@gmail.com

© Піщанська В. М., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

THE CULTURAL POTENTIAL OF OPEN EDUCATION: THE RECEPTION OF CULTURE AND THE ARTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

This article provides a theoretical justification for the cultural potential of open education in the context of the globalizing transformations of contemporary society. The methodological foundation of this study is based on cultural, systemic, and interdisciplinary approaches, which allow open education to be viewed as a complex sociocultural system. The study employs research methods such as the analysis and synthesis of scientific sources, the comparative method, the method of interpreting cultural phenomena, as well as elements of discursive analysis of the digital educational environment.

It examines the characteristics of the perception of culture and art in a digital educational environment shaped by open educational resources, massive open online courses, and online communication. The role of open education as a tool for democratizing access to cultural heritage, developing intercultural dialogue, and forming new models of cultural identity is analyzed.

It has been established that the integration of cultural and artistic content into open educational platforms is a multidimensional sociocultural and pedagogical process that goes beyond the traditional representation of heritage. Such integration ensures not only the preservation of content in digital archives but also its active reconfiguration in the globalized information space. In this context, cultural material functions as a dynamic semiotic system undergoing transformations under the influence of intercultural communication, digital mediation, and networked user interaction.

A set of key challenges for open education has been identified, which are becoming increasingly relevant in the context of globalization and the digital transformation of the educational landscape. In particular, these include the risks of the homogenization of cultural meanings due to the dominance of global information narratives and standardized educational materials, which potentially leads to the devaluation of cultural diversity. Particular attention must be paid to the problem of the loss of local identity, which manifests itself in the displacement of authentic cultural practices, traditions, and linguistic codes by universalized forms of knowledge. In this context, the development of critical thinking is essential as a tool for selecting, interpreting, and evaluating information flows in open digital environments. Open educational platforms emerge as multidimensional sociocultural systems within which not only knowledge but also cultural meanings, identities, and communicative practices are formed.

It is concluded that open educational environments are a significant factor in the formation of an individual's cultural competence, which entails the ability for reflective perception of cultural phenomena, effective intercultural communication, and creative interpretation of artistic phenomena.

Key words: open education, globalization, culture, art, reception, digital environment, intercultural communication, cultural identity.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена глибинними трансформаціями освітнього й культурного простору, що розгортаються під впливом глобалізаційних процесів, інтенсивної цифровізації та стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Сучасне суспільство дедалі більше набуває рис відкритої мережевої системи, для якої характерні мобільність культурних практик, поєднання різних ідентичностей і посилення значення міжкультурної комунікації у формуванні смислів. За таких умов освіта потребує переосмислення як інструмент не лише передачі знань, а й формування ціннісних орієнтацій, культурних уявлень і середовища для міжкультурної взаємодії.

Відкрита освіта постає не просто як інноваційна організаційно-педагогічна модель, а як складне багатовимірне явище, що функціонує в умовах відкритого доступу до знань та децентралізації освітніх процесів. Вона розширює можливості доступу до культурних ресурсів, сприяє демократизації освітнього простору та активізує мережеві форми взаємодії між його учасниками. У цьому контексті її культурологічний потенціал виявляється у здатності поєднувати мистецькі практики, інтерпретувати культурні тексти та формувати цілісне світобачення особистості на засадах міждисциплінарності.

Водночас процеси сприйняття культури й мистецтва зазнають суттєвих змін унаслідок цифрової медіації, активного транснаціонального обміну та віртуалізації комунікації. Це впливає на способи інтерпретації культурних явищ і актуалізує потребу в науковому осмисленні формування культурного досвіду користувачів цифрового простору в нових умовах. Відповідно, постає завдання розроблення методологічно обґрунтованих підходів до інтеграції культурно-мистецького компонента в освітні практики з урахуванням принципів мультикультурності, інклюзивності та цифрової гуманітаристики.

Зазначені обставини зумовлюють необхідність комплексного міждисциплінарного аналізу культурологічного потенціалу відкритої освіти та особливостей рецепції культури й мистецтва в цифровому середовищі. Отримані результати мають значення для поглиблення теоретико-методологічних засад сучасної освітньої парадигми та можуть бути використані для вдосконалення освітніх стратегій і практик, спрямованих на інтеграцію культурних смислів і ціннісних орієнтацій у структуру освітньої діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. Сучасний науковий дискурс засвідчує зростання інтересу до проблеми взаємодії відкритої освіти, культури та мистецтва в умовах глобалізаційних перетворень. Аналіз наукових джерел дає змогу виокремити кілька основних напрямів дослідження: концептуалізацію відкритої освіти як глобальної системи, культурологічний підхід до освіти, а також проблеми рецепції культурних практик у транснаціональному освітньому просторі.

У сучасному науковому дискурсі зростає увага до культурологічного потенціалу освіти в умовах відкритих практик і глобалізації, де освітній процес розглядається не лише як передача знань, але й як форма культуротворення й соціокультурної взаємодії. Так, О. Марущак, І. Красильникова та О. Висоцька обґрунтовують культурологічний підхід як методологічну основу полімистецької освіти, наголошуючи на інтеграції різних видів мистецтва як чинника формування цілісного світогляду та глибшої рецепції культурних смислів. Загалом цей підхід є основним інструментом міждисциплінарного осмислення освіти й розвитку культурної компетентності особистості в глобалізованому середовищі (Марущак, Красильникова, Висоцька, 2025).

Окрему групу становлять дослідження, що аналізують мистецьку освіту як складник культурологічного потенціалу відкритої освіти. Зокрема, Ж. Денисюк доводить, що сучасна мистецька освіта змінюється під впливом глобалізації, інтегруючи інформаційні технології, міждисциплінарні підходи та креативні практики, що сприяє поєднанню теоретичного й художнього компонентів навчання. Це дає змогу розглядати відкриту освіту як середовище активної рецепції мистецтва, де здобувач освіти є не лише споживачем, але й інтерпретатором культурних смислів (Денисюк, 2023).

Сучасні дослідження також акцентують увагу на формуванні культурного інтелекту як частини освітнього процесу. Так, Р. Копієвська розглядає культурний інтелект як інтегративну характеристику, що формується на перетині освіти, культури та мистецтва й забезпечує ефективну міжкультурну взаємодію. Це положення безпосередньо пов'язано з ідеєю відкритої освіти як простору розвитку міжкультурної компетентності (Копієвська, 2025).

У сучасному науковому дискурсі проблематика культурологічного потенціалу відкритої освіти активно висвітлюється крізь призму інтеграції цифрових технологій у сферу мистецтва та гуманітарних наук. Зокрема, Н. Уска та співавтори (N. Usca et al.) наголошують на тому, що впровадження цифрових інструментів сприяє персоналізації освітнього процесу, інтенсифікації комунікативної взаємодії та формуванню новітніх форм культурного досвіду. Водночас дослідники наголошують на низці викликів, серед яких особливе місце посідають ризики цифрової нерівності та тенденції до культурної уніфікації, що можуть призводити до нівелювання автентичності локальних культур у глобалізованому освітньому середовищі (Usca et al., 2024).

У контексті глобалізації особливої актуальності набуває питання збереження культурної ідентичності. Так, О. Шрамко підкреслює, що мистецтво є гарантом збереження культурної самобутності в умовах глобальних реформацій, а концепція «глокалізації» дає змогу поєднати глобальні та локальні культурні практики. Відкрита освіта в цьому разі виконує подвійне завдання: з одного боку, вона забезпечує доступ до глобального культурного контенту, з іншого – створює умови для репрезентації локальних культур у світовому інформаційному просторі (Шрамко, 2023).

У сучасному науковому дискурсі помітне зростання уваги до інституційного виміру відкритої освіти. Зокрема, Д. Сото-Гонсалес та колеги (D. Soto-González et al.) обґрунтовують доцільність інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти на основі партнерської взаємодії університетів, музеїв і культурних інституцій. Автори демонструють, що такі міжінституційні підходи є ефективними

для формування відкритих культурно-освітніх екосистем, а також істотно розширюють можливості рецепції мистецтва в різноманітних соціокультурних контекстах (Soto-González et al., 2025).

Таким чином, культурологічний потенціал відкритої освіти в умовах глобалізації полягає в забезпеченні міжкультурного обміну, інтеграції різних форм культурного досвіду та формуванні глобальної компетентності реципієнта через використання міжнародних програм, цифрових платформ і відкритих ресурсів. При цьому глобалізаційні процеси мають амбівалентний характер, поєднуючи розширення доступу до культурних надбань з ризиками уніфікації культур і нерівності їх представлення, що актуалізує роль інтернаціоналізації освіти як механізму формування культурного капіталу. Відкриті освітні системи сприяють розвитку культурного різноманіття, міжкультурного діалогу та толерантності, однак потребують критичного осмислення й упровадження підходів, спрямованих на збереження культурної ідентичності, що дає змогу розглядати відкриту освіту як багатовимірний феномен, який поєднує глобальну інтеграцію з локальною культурною репрезентацією.

Водночас у науковому дискурсі залишається нерозв'язаною низка проблем, зокрема недостатня розробленість механізмів збалансування глобального й локального культурного контенту у відкритих освітніх середовищах; відсутність ефективних стратегій репрезентації малих і маргіналізованих культур у цифровому просторі; обмежена інтеграція мистецьких практик у відкриті освітні платформи; нерівний доступ до якісних освітніх ресурсів, що зумовлює поглиблення культурної асиметрії. Потребує подальшого осмислення й питання формування критичної культурної рефлексії здобувачів освіти в умовах інформаційного перенасичення та цифрової стандартизації знань.

Науковий внесок статті полягає у теоретичному обґрунтуванні культурологічного потенціалу відкритої освіти як інструмента рецепції культури та мистецтва в умовах глобалізації, а також у визначенні основних суперечностей і ризиків цього процесу. Запропоновано концептуальне бачення інтеграції культурологічного підходу в практику відкритої освіти, що передбачає поєднання глобальних освітніх ресурсів з локальними культурними наративами, посилення ролі мистецького компонента та розвиток міжкультурної компетентності. Окреслені положення можуть слугувати основою для подальших досліджень і розроблення практичних моделей упровадження відкритої освіти, орієнтованої на збереження культурної різноманітності та формування цілісного культурного світогляду особистості.

Метою статті є теоретичне осмислення та системний аналіз культурологічного потенціалу відкритої освіти в контексті глобалізаційних процесів, зокрема виявлення особливостей рецепції культури й мистецтва в умовах цифрової перебудови освітнього простору.

Для досягнення мети дослідження передбачено розв'язання таких задач:

визначити сутність і структурні компоненти культурологічного потенціалу відкритої освіти, а також дослідити особливості рецепції культури та мистецтва в умовах цифровізації й відкритого доступу до знань;

окреслити вплив глобалізації на зміну механізмів сприйняття, інтерпретації та трансляції культурних смислів;

проаналізувати виклики та ризики (уніфікація культури, фрагментація сприйняття, інформаційне перевантаження), що супроводжують процес відкритої освіти.

Виклад основного матеріалу. Сутність культурологічного потенціалу відкритої освіти доцільно розглядати як багатовимірну інтегративну характеристику освітнього середовища, що формується на перетині соціокультурних процесів, цифрових технологій і практик інтерпретації знання. У цьому вимірі він постає як системоутворювальний феномен, який забезпечує засвоєння, інтерпретацію та творче переосмислення культурних і мистецьких надбань у глобалізованому інформаційному просторі.

Відкрита освіта, розглянута крізь призму доступності, гнучкості, варіативності та мережевої взаємодії, являє собою складну динамічну систему з ознаками відкритості й здатності до саморозвитку. Вона створює середовище, у якому знання не лише передається, а й трансформується через міждисциплінарні зв'язки та культурну взаємодію. У таких умовах культурологічний потенціал виявляється як прихований ресурс формування культурної компетентності, що охоплює ціннісні орієнтації,

знаково-символічне мислення, комунікативні навички та естетичне сприйняття.

Особливого значення набувають процеси становлення ціннісно-смислових орієнтирів, розвиток естетичної чутливості та здатність до усвідомленого міжкультурного діалогу. Відповідно, культурологічний потенціал освіти можна трактувати як динамічний ресурс, що забезпечує не лише передачу культурних смислів, але й активне залучення здобувача до їх творення через інтерпретацію, співучасть у культурних практиках і символічне осмислення досвіду (Піщанська, 2025).

Віртуалізація музейних колекцій суттєво переосмислює феномен «аури» мистецького об'єкта, оскільки в цифровому просторі унікальність і матеріальна наявність оригіналу поступаються множинності копій, доступності та медіатизованій інтерпретації. Водночас це створює нові режими репрезентації локальних культур, які тепер функціонують у межах глобальних інформаційних потоків, де культурні смисли постійно перекодовуються та переосмислюються.

Практичний вимір цих трансформацій особливо виразно проявляється в діяльності глобальних онлайн-освітніх платформ, таких як Coursera, edX, Udemy та OpenLearn. У цих цифрових екосистемах формується мультимодальна модель культурного знання, що інтегрує відеолекції, інтерактивні практики, аналітичні завдання та візуальні засоби інтерпретації. Освітні програми на кшталт Introduction to Art History, Modern Art & Ideas (Museum of Modern Art), Globalisation and Culture, Cultural Intelligence for Global Business демонструють синтез мистецтвознавчого, культурологічного та соціально-економічного підходів до осмислення культури.

У результаті такі практики виходять за межі суто передачі знань і сприяють формуванню інтерпретаційної компетентності, критичного мислення та здатності до культурної рефлексії. Відкрита освіта постає як важливий інструмент не лише трансляції культурного досвіду, але й його постійної переінтерпретації та оновлення, що відповідає динаміці сучасного глобалізованого суспільства знань.

Структурно культурологічний потенціал відкритої освіти репрезентується як багаторівнева система взаємопов'язаних компонентів (табл. 1).

Використання зазначених компонентів у структурі культурологічного потенціалу відкритої освіти зумовлюється їхньою здатністю комплексно відображати багатовимірність процесів рецепції культури та мистецтва в умовах глобалізації. Аксіологічний компонент є базовим, оскільки саме через систему цінностей і смислів здійснюється інтерпретація культурних явищ та формується здатність до міжкультурного порозуміння, що, зокрема, реалізується через аналіз творів різних культур у рамках онлайн-курсів і міжкультурних дискусій, спрямованих на розвиток толерантності й розуміння культурного різноманіття. Когнітивний компонент забезпечує теоретичний фундамент для осмислення культурних процесів

Таблиця 1

Компоненти культурологічного потенціалу відкритої освіти*

Компонент	Основний зміст	Мета / Функція
Аксіологічний	Система цінностей, норм і смислів, що формуються через взаємодію з культурними артефактами та мистецтвом.	Орієнтація на засвоєння культурної спадщини, розвиток толерантності та комплексної оцінки культурних явищ.
Когнітивний	Знання про культуру, мистецтво, їхню історію та сучасні зміни.	Формування цілісного уявлення про культурні процеси, розвиток критичного мислення та аналітичного осмислення культурних текстів.
Діяльнісно-творчий	Практична реалізація культурного досвіду через творчі та проєктні форми діяльності, використання цифрових та інтерактивних технологій.	Розвиток креативності, самовираження та міжкультурної комунікації.
Комунікативний	Здатність до міжкультурної взаємодії, міждисциплінарного діалогу, володіння мовами культури та цифровими засобами.	Забезпечення ефективної комунікації в глобальному освітньому середовищі.
Рефлексивний	Усвідомлення власної культурної ідентичності та критичне осмислення культурного досвіду.	Підтримка саморозвитку та адаптації до соціокультурних реконструкцій.

** Складено автором на основі джерел (Chovriy et al., 2025; Pishchanska et al., 2022; Малежик, 2025).*

як у ретроспективі, так і в умовах сучасних реформ, що реалізується, наприклад, через здобуття знань про культурні явища на відкритих освітніх платформах (MOOC).

У культурологічному вимірі важливим є питання трансформації самого досвіду сприйняття мистецтва в умовах цифровізації. Цифрова репродукція не просто відтворює твір, а змінює спосіб його «читання»: вона позбавляє глядача фізичної присутності перед оригіналом, водночас надаючи нові можливості – масштабування, фрагментацію, інтерактивність. У цьому контексті особливої уваги набуває проблема «аури» мистецького твору: чи зберігається її унікальність в умовах нескінченного тиражування, чи вона трансформується у нову форму культурного досвіду? Віртуалізація музейних колекцій також впливає на способи репрезентації локальних культур, інтегруючи їх у глобальний інформаційний простір, де вони можуть як посилювати свою видимість, так і втрачати автентичний контекст.

Діяльнісно-творчий компонент у цьому ракурсі постає як форма культурної співтворчості в цифровому середовищі. Суб'єкт уже не лише споживає культурний продукт, а й активно долучається до його створення, використовуючи цифрові інструменти. Це проявляється в практиках цифрових виставок, відеопроєктів, подкастів і блогів, присвячених мистецтву та культурній спадщині, у межах яких мультимедійність постає як важливий засіб сучасної культурної комунікації. Комунікативний компонент, відповідно, відображає розширення діалогу культур у глобалізованому світі. Взаємодія відбувається в мультикультурному та мультимедійному просторі, де цифрові платформи стають посередниками між різними культурними традиціями. Участь у міжнародних проєктах і міжкультурних ініціативах сприяє не лише обміну досвідом, а й формуванню нових моделей культурної ідентичності. Завершує цю систему рефлексивний компонент, який забезпечує осмислення власного місця в культурному процесі. У цифровому середовищі це набуває форми ведення електронних портфоліо, щоденників чи аналітичних записів, що дають змогу критично переоцінити як власну діяльність, так і ширші процеси трансформації культури в епоху цифрових технологій.

Культурологічний потенціал відкритої освіти доцільно розглядати як складну динамічну систему, що поєднує ціннісні, когнітивні, діяльнісні, комунікативні та рефлексивні виміри. Його реалізація забезпечує становлення культурно компетентної особистості, здатної не лише до сприйняття культурних явищ, але й до їхнього усвідомленого переосмислення та творчого розвитку в умовах сучасного світового соціокультурного простору.

Посилення глобалізаційних процесів і стрімке поширення цифрових технологій істотно змінюють характер взаємодії з культурою та мистецтвом, надаючи їй нових функціонально-смислових і пізнавальних характеристик. Розгортання цифрового культурного простору, підкріплене ідеями відкритого доступу до знань (open access), зумовлює перегляд усталених моделей взаємодії людини з культурними артефактами. Унаслідок цього формується інший тип участі – більш активний, залучений і рефлексивний, що передбачає не лише сприйняття, але й інтерпретацію та співтворення смислів.

У межах цифрової гуманітаристики освітні онлайн-платформи не лише пропонують нові формати поширення культурологічного знання, але й змінюють сам спосіб його переживання. Через відеолекції, інтерактивні завдання та дискусійні середовища культурний текст постає вже не як стабільний «об'єкт», а як динамічне поле інтерпретацій, доступне для повторного перегляду, фрагментації та монтажу. Це сприяє формуванню інтерпретаційної самостійності, але водночас послаблює відчуття унікальності й «аури» оригіналу, про яку писали класики культурології. Особливо виразно ця трансформація проявляється у використанні цифрових ресурсів на зразок Google Arts & Culture. Високоякісні цифрові копії музейних об'єктів дають змогу не лише дистанційно «відвідувати» колекції, а й розглядати твори з рівнем деталізації, недоступним у фізичному просторі музею. У такому середовищі оригінал втрачає свою просторову та матеріальну прив'язаність, натомість набуваючи нових властивостей: масштабованості, інтерактивності та включеності в глобальний цифровий контекст.

Цифрова репродукція, таким чином, не просто відтворює мистецький об'єкт, а конструює новий режим його сприйняття. Вона зміщує акцент із безпосередньої присутності

на аналітичне «читання», де домінують формальні, іконографічні та іконологічні підходи. У результаті глядач переходить від позиції споглядача до позиції інтерпретатора, однак цей перехід супроводжується втратою тілесного досвіду взаємодії з оригіналом і його контекстом.

Зрештою, формується новий тип культурної взаємодії, що ґрунтується на діалогічності, взаємному обміні смислами та активній позиції суб'єкта. Це відповідає уявленню про культуру як відкритий простір співтворчості, де інтерпретація набуває характеру динамічного процесу взаємодії між текстом і адресатом. Цифрове середовище, таким чином, не лише розширює доступ до мистецтва, а й стимулює розвиток нових способів мислення, інтерпретаційних підходів і моделей культурної ідентичності, що відповідають реаліям сучасного суспільства знань (Дюкарєв, 2025).

У межах інтернету інформація про культурні явища стає доступною поза межами часу, простору та соціальних бар'єрів, що створює можливості для комплексного розвитку культурної компетентності, естетичного сприйняття та рефлексивного мислення. Дослідження цифрової освіти (зокрема, звіти OECD) засвідчують, що інтерактивні цифрові формати підвищують рівень залученості користувачів цифрового простору порівняно з традиційними лекційними моделями, однак не завжди гарантують глибину засвоєння без належного педагогічного супроводу (OECD Digital Education Outlook, 2023). Зокрема, поєднання відеоконтенту з активними формами роботи (аналітичні есе, обговорення, цифрові портфоліо) демонструє вищі показники тривалого запам'ятовування та інтерпретації культурного матеріалу.

Водночас відкритий доступ до знань у глобалізованому цифровому середовищі генерує специфічні виклики для культурної рецепції. Масове поширення контенту супроводжується ризиками фрагментації культурного досвіду, поверхневого сприйняття мистецьких цінностей та втрати контекстуальної цілісності культурних явищ. У зв'язку з цим основним завданням сучасної освітньої практики є формування критичного мислення, медіаграмотності та здатності до культурної рефлексії, що забезпечує осмислену інтеграцію глобальних культурних потоків у локальний культурний простір індивіда (Chovriy et al., 2024).

У контексті оптимізації освітнього процесу в онлайн-середовищі доцільним є звернення до герменевтичного підходу як методологічного інструментарію проєктування навчального контенту. Його застосування дає змогу підвищити ефективність цифрових курсів завдяки інтеграції завдань інтерпретаційно-аналітичного характеру, зокрема компаративного аналізу художніх творів різних історико-культурних епох, написання рефлексивних есе, а також організації фасилітованих діалогічних дискусій у межах онлайн-форумів. Це, відповідно, забезпечує розвиток критико-інтерпретаційних компетентностей здобувачів освіти.

Важливим складником такого підходу є використання мультимодальних цифрових ресурсів, зокрема відеоконтенту, 3D-турів, інтерактивних картографічних сервісів, що забезпечують поліфонічність сприйняття культурного матеріалу та сприяють багаторівневій рецепції смислів у процесі навчання. У цьому контексті електронне портфоліо постає як ефективний інструмент системної фіксації, накопичення та рефлексивної інтерпретації індивідуального культурного досвіду суб'єктів культурної взаємодії, охоплюючи аналітичні тексти, візуальні інтерпретації та рефлексії щодо участі в культурних подіях (Піщанська, 2025).

Синергетичне поєднання цифрових освітніх ресурсів з фасилітованим керуванням навчальною взаємодією через проблемно орієнтовані завдання та керовані дискусійні практики унеможливлює редукцію цифрових артефактів до поверхневого споживання інформації та сприяє формуванню системного, цілісного культурно-інтерпретаційного мислення.

Отже, рецепція культури та мистецтва в умовах цифровізації та відкритого доступу до знань поєднує потенціал підвищеної доступності й інклюзивності з потребою у свідомому, критично обґрунтованому підході до сприйняття культурних цінностей. Це становить вагомий складник культурологічного потенціалу відкритої освіти, яка сприяє розвитку особистості, орієнтованої на глобальний культурний діалог, міжкультурне взаєморозуміння та інтегративну культурну саморефлексію.

Глобальні зміни сучасного суспільства істотно змінюють способи сприйняття

та осмислення культурних смислів, зумовлюючи формування нової парадигми культурної комунікації в умовах відкритої освіти. У цьому контексті спостерігається відхід від обмежених, локально зосереджених моделей до складніших конфігурацій, що поєднують різні культурні впливи та практики. Суб'єкт пізнання у таких умовах є не пасивним спостерігачем, а активним інтерпретатором, залученим до взаємодії з різноманітними знаковими системами та культурними кодами. Зазначені процеси знаходять своє відображення у цифровому освітньому середовищі, зокрема на платформах Khan Academy, Skillshare, Alison, де навчальний контент подається як міждисциплінарне та мультимедійне утворення. У межах цих середовищ поєднуються різні культурні наративи, що сприяє розвитку міжкультурної компетентності через використання відеоматеріалів, цифрових архівів, гіпертекстових ресурсів та інтерактивних форм обговорення.

Показовими є курси, розроблені провідними інституціями, такими як Harvard University та Metropolitan Museum of Art, у яких органічно поєднуються аудіовізуальні й текстові способи представлення культурних артефактів. Такий підхід стимулює багатоваріантне прочитання культурних текстів, активізує порівняльні аналітичні стратегії, міжтекстові зв'язки та критичне осмислення, формуючи здатність до глибокої та багатовимірної інтерпретації.

Поширення цифрових технологій у культурній сфері разом з розвитком відкритих освітніх середовищ змінює характер доступу до культурного капіталу, роблячи його більш динамічним, інтерактивним і незалежним від просторово-часових обмежень. У цьому аспекті особливу роль відіграють віртуальні музейні платформи, зокрема Google Arts & Culture та цифрові колекції Louvre Museum, які дають нові можливості для дослідницько-орієнтованого навчання.

Застосування таких ресурсів створює умови для поглибленого формально-стилістичного й іконологічного аналізу мистецьких творів, проведення порівняльних досліджень між різними культурними епохами та художніми традиціями, а також побудови складних інтерпретаційних моделей. У результаті формується багатовекторна модель культурної взаємодії, у межах якої суб'єкт є не лише реципієнтом, а й активним учасником творення смислів, долученим до інтерпретації та осмислення культурного досвіду в сучасному світовому просторі (Bohatyryova et al., 2021).

Узагальнення наукових підходів до оцінювання ефективності цифрової медіації дає підстави стверджувати, що поєднання мультимедійного контенту, інтерактивних завдань і форм соціальної взаємодії в онлайн-курсах підсилює залученість здобувачів освіти та позитивно впливає на засвоєння навчального матеріалу порівняно з традиційними лекційними форматами. Значною мірою це зумовлено можливістю візуалізації змісту та багаторазового звернення до навчальних ресурсів. Водночас у науковій літературі фіксуються певні обмеження: надмірна фрагментація інформаційних потоків і кліповий характер сприйняття можуть послаблювати глибину інтерпретації, особливо за відсутності чітко структурованих методичних орієнтирів. Натомість класична аудиторна модель забезпечує більш послідовну роботу з текстовим матеріалом, однак інколи характеризується обмеженим доступом до різноманітних культурних джерел і меншою варіативністю інтерпретаційних підходів.

Інтерпретаційні практики в умовах світового культурного простору дедалі тісніше пов'язані з рівнем сформованості міжкультурної компетентності та здатністю до рефлексивного мислення. Відкрита освіта, функціонуючи як простір перетину різних культурних наративів, створює передумови для формування поліфонічної культурної ідентичності. У таких умовах передавання культурних смислів набуває характеру багатоканальної взаємодії, де традиційні форми комунікації органічно поєднуються з цифровими інструментами та віртуальними середовищами, забезпечуючи більш гнучкі й різнопланові способи культурного сприйняття.

У цьому контексті глобалізаційні процеси є не лише чинником розширення доступу до культурних ресурсів, а й механізмом трансформації самої природи культурної рецепції, інтерпретації та передачі смислів. Вони набувають складнішого, багаторівневого й відкритого характеру. Відповідно, культурологічний потенціал відкритої освіти проявляється у формуванні стратегій орієнтації в сучасному культурному середовищі, що сприяє розвитку аналітичного мислення, міжкультурної комунікативної

компетентності та творчо-інтерпретаційних практик роботи з культурними явищами.

В умовах посилення глобалізаційних зрушень і тотальної цифрової трансформації соціокультурного простору відкрита освіта постає як значущий феномен, що впливає на формування культурної компетентності та розвиток критичного мислення здобувачів освіти. Її сутнісна характеристика полягає у забезпеченні відкритого, інклюзивного доступу до знань і культурних ресурсів, а також у залученні до різноманітних освітніх практик. Це створює передумови для ефективної інтеграції особистості в глобальний культурний простір за одночасного збереження та актуалізації національно-культурної ідентичності (Піщанська, 2025).

Функціонально-рольовий потенціал відкритої освіти у формуванні культурної компетентності виявляється передусім у розширенні можливостей для міжкультурної комунікації, інтеркультурного діалогу та транскультурної взаємодії. Завдяки імплементації цифрових платформ, відкритих освітніх ресурсів (OER) і масових відкритих онлайн-курсів (MOOC) відбувається істотна диверсифікація доступу до культурних наративів, мистецьких практик і світоглядних парадигм. Це, відповідно, детермінує формування в користувачів цифрового простору здатності до багаторівневої інтерпретації культурних феноменів, їх компаративного аналізу та критичної рефлексії. Отже, культурна компетентність постає як динамічне, інтегративне та поліструктурне утворення, що синтезує когнітивний, аксіологічний, комунікативний і рефлексивний компоненти (Калашник, Хіріна, 2025).

Паралельно відкрита освіта функціонує як ефективне середовище розвитку критичного мислення в умовах інформаційної надлишковості та когнітивної перевантаженості, притаманних сучасному глобалізованому суспільству. Відкриті освітні практики актуалізують необхідність опанування суб'єктами культурної взаємодії інструментів селекції, аналітичної обробки, верифікації та інтерпретації інформації. У цьому контексті вони є каталізатором розвитку аналітичного мислення, здатності до аргументованого судження, деконструкції маніпулятивних дискурсів та формування автономної інтелектуальної позиції. Використання інтерактивних і колаборативних форматів навчання зумовлює розвиток діалогічності мислення, рефлексивних практик і міждисциплінарного синтезу знань.

Особливої науково-методологічної ваги набуває кореляція культурної компетентності та критичного мислення як взаємодоповнювальних і взаємозумовлених складників освітнього процесу. Рецепція культурних феноменів у відкритому освітньому середовищі передбачає не лише їх дескриптивне сприйняття, але й глибоку аналітичну інтерпретацію, контекстуалізацію та аксіологічну оцінку. Зазначений підхід забезпечує розвиток у реципієнтів здатності орієнтуватися в багатовимірному та поліфонічному культурному просторі, усвідомлювати різноманіття культурних практик і здійснювати з ними відповідальну суб'єктну взаємодію (Pishchanska et al., 2022).

Отже, освіта реалізує свій культурологічний потенціал через створення багатовимірного освітнього середовища, орієнтованого на забезпечення доступності культурних знань, інтенсифікацію пізнавальної діяльності та розвиток критичного мислення. Вона постає не лише як інструмент трансляції знань, але і як складна соціокультурна система, що забезпечує формування рефлексивного, культурно компетентного та критично орієнтованого суб'єкта, здатного до ефективної адаптації та продуктивної взаємодії в умовах глобалізованого інформаційного суспільства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження констатовано, що культурологічний потенціал відкритої освіти доцільно інтерпретувати як полісистемну, багатовимірну інтегративну характеристику освітнього середовища, яка синтезує аксіологічні, когнітивно-епістемологічні, креативно-праксеологічні, комунікативно-дискурсивні та рефлексивно-метакогнітивні компоненти. Його функціональна ефективність детермінується спроможністю забезпечувати інклюзивний і недискримінаційний доступ до культурного капіталу, активізувати герменевтичні та інтерпретаційні практики, а також фасилітувати розвиток міжкультурної комунікації в умовах глобалізованого та мережево організованого освітнього простору.

Водночас процеси цифровізації спричиняють радикальну трансформацію модусів взаємодії

з культурними артефактами: спостерігається перехід від рецептивно-пасивних моделей споживання до інтерактивних, партисипативних, мережевих і персоналізованих форматів культурної рецепції. Це, з одного боку, екстенсивно розширює спектр можливостей для індивідуалізованої інтерпретації культурних текстів, а з іншого – актуалізує необхідність розвитку критичного мислення, медіа- та інформаційної грамотності, цифрової гігієни й компетенцій селективного контент-курейтингу.

При цьому глобалізаційні процеси зумовлюють феномени культурної гібридизації, полісемантичності та нелінійної динаміки смислотворення, що трансформує традиційні механізми культурної продукції, репрезентації та дистрибуції. У цьому контексті відкрита освіта функціонує як важливий медіатор і транслятор між локальними культурними традиціями та глобальними метанаративами, забезпечуючи їхню інтерференцію, транскультурацію й подальше реінтерпретативне переосмислення.

У ширшій макрокультурній перспективі означені процеси матимуть системні цивілізаційні наслідки. Світова культура дедалі більше набуватиме ознак мережевої організації, відкритості, децентралізації та колаборативної співтворчості, в межах якої відбувається ерозія дихотомії «продуцент – реципієнт» культурного продукту. На національному рівні це сприятиме реновації культурної ідентичності через механізми глокалізації та інтеграції в глобальний культурний континуум, водночас актуалізуючи ризики культурної уніфікації, стандартизації та редукції автентичних локальних кодів.

Подальша цифровізація репрезентує амбівалентний феномен, що поєднує значний трансформаційний потенціал з низкою системних викликів: з одного боку, вона забезпечує демократизацію доступу до знань і культурних ресурсів, з іншого – посилює залежність від цифрових платформ, продукує ефекти інформаційної фрагментації, кліпового мислення, поверхневої семантичної обробки та маніпулятивних практик. У зв'язку з цим відкрита освіта має розглядатися не лише як інструментальна модель трансляції знань, але і як стратегічний соціокультурний інститут формування культурної компетентності, критичної свідомості та суб'єктності, здатної до рефлексивної та відповідальної участі в глобалізованих культурних процесах.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з поглибленим культурологічним аналізом трансформацій смислотворчих практик у цифровізованому та глобалізованому середовищі, зокрема в аспекті еволюції механізмів культурної рецепції, інтерпретації та співтворчості.

Список використаних джерел:

Денисюк Ж. (2023). Мистецька освіта в умовах глобалізації та культурних трансформацій сучасності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 23–28. DOI: https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277628.

Дюкарєв Т. (2025). Вплив глобалізаційних процесів на український артринок у першій чверті XXI століття. *Українські історичні студії*, 17 (59), 203–211. DOI: https://doi.org/10.24919/3083-6158.17/59.22.

Калашник М., Хіріна Г. (2025). Відкрита освіта: історія, традиції та сучасність. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 88 (1), 330–342. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-47.

Копієвська О. (2025). Культурний інтелект у мистецькоосвітньому просторі: культурологічна рефлексія. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 4, 17–23. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/32848/1/20426-14317-PB.pdf.

Малежик Ю. (2025). Вплив глобальних культурних трендів на сучасних українських художників та мистецьку освіту. *Теорія і практика дизайну*, 36, 296–303. DOI: https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.36.28.

Марущак О., Красильникова І., Висоцька О. (2025). Культурологічний підхід як методологічна основа поліхудожньої освіти бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку*: збірка праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вінниця, 2025 року). Вінниця, 2025. С. 178–183. DOI: https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.45.

Піщанська В. (2025). Навчання мистецтву та навчання через мистецтво в сучасному освітньому просторі. *Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти*: збірник матеріалів ІІ всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю(м. Дніпро, 28 лютого 2025 р.). Дніпро. С. 101–102.

Піщанська В. (2025). Пізнавальні цінності мистецтва у становленні та розвитку особистості. *Науково-освітянська еліта та формування інтелектуального потенціалу української нації*: матеріали ІІІ Всеукраїнської наукової конференції (м. Харків, 28 березня 2025 р.). Харків. С. 269–274. URL: https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/18210.

Піщанська В. (2025). Інтернет-простір як середовище формування медіакультури особистості. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 399–407. DOI: https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-56.

Шрамко О. (2023). Глобалізація освіти: мистецтво як гарант збереження ідентичності. *Актуальні проблеми духовності*, 24, 177–190. DOI: https://doi.org/10.31812/apm.7677.

Alison (n.d.). URL: https://alison.com.

Bohatyryova G., Pishchanska V., Botvinko-Botiuk O., Zozulia I., Kostrytsia N. (2021). Multicultural education as a new trend in pedagogy. *Laplage in Journal,* 7 (1), 552–562. DOI: https://doi.org/10.24115/S2446-6220202171856p.552-562.

Chovriy S., Marieiev D., Tsymbal-Slatvinska S., Vytrykhovska O., Tsybulko A. (2024). Impacto de las tecnologías digitales en la calidad de la educación superior. *Revista Eduweb*, 18 (4), 265–285. DOI: https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.04.18.

Chovriy S., Sotska H., Tiahur V., Kibich D., Du J., Cherkasov V. (2025). Aplicación de metodos y tecnologías interactivas en la enseñanza de disciplinas artísticas. *Revista Conrado*, 21 (105), e4422. URL: https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/4422.

Coursera (n.d.). URL: https://www.coursera.org.

edX (n.d.). URL: https://www.edx.org.

Khan Academy (n.d.). URL: https://uk.khanacademy.org.

OECD (2023). *OECD Digital Education Outlook 2023*. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2023/12/oecd-digital-education-outlook-2023_c827b81a/full-report/digital-teaching-and-learning-resources_5651654d.html.

OpenLearn – The home of free learning from the OU (n.d.). URL: https://university.open.ac.uk/open-educational-resources/openlearn.

Pishchanska V., Altukhova A., Prusak Y., Kovmi N., Honcharov A. (2022). Gamification of education: innovative forms of teaching and education in culture and art. *Revista Eduweb*, 16 (2), 119–133. DOI: https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.8.

Pishchanska V., Gorenko L., Pushkarova T., Kononchuk O., Kononchuk T. (2022). Philosophy and Education as Cultural Phenomena. *Wisdom*, 4 (3), 142–149. DOI: https://doi.org/10.24234/wisdom.v4i3.841.

Skillshare (n.d.). URL: https://www.skillshare.com/en/?srsltid=AfmBOooQAJWnS3KLfDxoxSAA-p5y-dldWHPhl-CIWFiu8xfs4z67t03P3.

Soto-González M.D., Huerta R., Rodríguez-Lopez R. (2025). Educational Connections: Museums, Universities, and Schools as Places of Supplementary Learning. *Educ. Sci.*, 15 (5), 543. DOI: https://doi.org/10.3390/educsci15050543.

Udemy (n.d.). URL: https://www.udemy.com/?srsltid=AfmBOooq15fEQi9mlqgsyP9UW3XDGH81jyYtzV8XdgZQ-NTqy89ycdB2.

Usca N., Samaniego M., Yerbabuena C., Perez I. (2024). Arts and Humanities Education: A Systematic Review of Emerging Technologies and Their Contribution to Social Well-Being. *Soc. Sci*., 13 (5). 269. DOI: https://doi.org/10.3390/socsci13050269.

References:

Denisyuk, Zh. (2023). Mystetska osvita v umovakh hlobalizatsiyi ta kulturnykh transformatsiy suchasnosti [Art education in the context of globalization and cultural transformations of modernity]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts*, 1, 23–28. https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277628 [in Ukrainian].

Dyukarev, T. (2025). Vplyv hlobalizatsiynykh protsesiv na ukrayinskyy artrynok u pershiy chverti XXI stolittya [The impact of globalization processes on the Ukrainian art market in the first quarter of the 21st century]. *Ukrainski istorychni studii – Ukrainian Historical Studies*, 17 (59), 203–211. https://doi.org/10.24919/3083-6158.17/59.22 [in Ukrainian].

Kalashnik, M., & Hirina, G. (2025). Vidkryta osvita: istoriya, tradytsiyi ta suchasnist [Open Education: History, Traditions and Modernity]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues in the Humanities*, 88 (1), 330–342. https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-47 [in Ukrainian].

Kopiyevska, O. (2025). Kulturnyy intelekt u mystetskoosvitnomu prostori: kulturolohichna refleksiya [Cultural intelligence in the art education space: culturological reflection]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts,* 4, 17–23. Retrieved from https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/32848/1/20426-14317-PB.pdf [in Ukrainian].

Malezhyk, Y. (2025). Vplyv hlobalnykh kulturnykh trendiv na suchasnykh ukrayinskykh khudozhnykiv ta mystetsku osvitu [The Impact of Global Cultural Trends on Contemporary Ukrainian Artists and Art Education]. *Teoriia i praktyka dyzainu – Theory and Practice of Design,* 36, 296–303. https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.36.28 [in Ukrainian].

Marushchak, O., Krasylnykova, I., & Vysotska, O. (2025). Kulturolohichnyy pidkhid yak metodolohichna osnova polikhudozhnoyi osvity bakalavriv obrazotvorchoho mystetstva, dekoratyvnoho mystetstva, restavratsiyi [Culturological approach as a methodological basis for polyartistic education of bachelors of fine arts, decorative arts, restoration]. *Ukrainske mystetstvo u svitovomu kulturnomu prostori: istoriia, suchasnist ta perspektyvy rozvytku: zbirka prats Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii – Ukrainian art in the world cultural space: history, present day and development prospects: collection of works of the International Scientific and Practical Internet Conference* (Vinnytsia, 2025) (pp. 178–183.) Vinnytsia. https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.45 [in Ukrainian].

Pishchanska, V. (2025). Navchannya mystetstvu ta navchannya cherez mystetstvo v suchasnomu osvitnomu prostori [Teaching art and learning through art in the modern educational space]. Osobystist ta osvita v umovakh suchasnykh sotsiokulturnykh vyklykiv: tsinnisno-svitohliadni ta naukovo-metodychni aspekty: zbirnyk materialiv II vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu – *Personality and education in the context of modern sociocultural challenges: value-based and scientific-methodological aspects: collection of materials of the II All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation* (Dnipro, February 28, 2025) (pp. 101–102). Dnipro [in Ukrainian].

Pishchanska, V. (2025). Piznavalni tsinnosti mystetstva u stanovlenni ta rozvytku osobystosti [Cognitive values of art in the formation and development of personality]. *Naukovo-osvitianska elita ta formuvannia intelektualnoho potentsialu ukrainskoi natsii: materialy III Vseukrainskoi naukovoi konferentsii – Scientific and educational elite and the formation of the intellectual potential of the Ukrainian nation: materials of the III All-Ukrainian Scientific* Conference (Kharkiv, March 28, 2025) (pp. 269–274). Kharkiv. Retrieved from https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/18210 [in Ukrainian].

Pishchanska, V. (2025). Internet-prostir yak seredovyshche formuvannya mediakultury osobystosti [Internet space as a medium for the formation of media culture of the individual]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 399–407. https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-56 [in Ukrainian].

Shramko, O. (2023). Hlobalizatsiya osvity: mystetstvo yak harant zberezhennya identychnosti [Globalization of education: art as a guarantor of preserving identity]. *Aktualni problemy dukhovnosti – Actual Problems of Mind*, 24, 177–190. https://doi.org/10.31812/apm.7677 [in Ukrainian].

Alison (n.d.). Retrieved from https://alison.com.

Bohatyryova, G., Pishchanska, V., Botvinko-Botiuk, O., Zozulia, I. & Kostrytsia, N. (2021). Multicultural education as a new trend in pedagogy. *Laplage in Journal*, 7, 552–562. https://doi.org/10.24115/S2446-6220202171856p.552-562.

Chovriy, S., Marieiev, D., Tsymbal-Slatvinska, S., Vytrykhovska, O., & Tsybulko, A. (2024). Impacto de las tecnologías digitales en la calidad de la educación superior. *Revista Eduweb*, 18 (4), 265–285. https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.04.18.

Chovriy, S., Sotska, H., Tiahur, V., Kibich, D., Du, J., & Cherkasov, V. (2025). Aplicación de metodos y tecnologías interactivas en la enseñanza de disciplinas artísticas. *Revista Conrado*, 21 (105), e4422. Retrieved from https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/4422.

Coursera (n.d.). Retrieved from https://www.coursera.org.

EdX (n.d.). Retrieved from https://www.edx.org.

Khan Academy (n.d.). Retrieved from https://uk.khanacademy.org.

OECD (2023). *OECD Digital Education Outlook 2023*. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/2023/12/oecd-digital-education-outlook-2023_c827b81a/full-report/digital-teaching-and-learning-resources_5651654d.html.

OpenLearn – The home of free learning from the OU (n.d.). Retrieved from https://university.open.ac.uk/open-educational-resources/openlearn.

Pishchanska, V., Altukhova, A., Prusak, Y., Kovmi, N., & Honcharov, A. (2022). Gamification of education: innovative forms of teaching and education in culture and art. *Revista Eduweb*, 16 (2), 119–133. https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.8.

Pishchanska, V., Gorenko, L., Pushkarova, T., Kononchuk, O., & Kononchuk, T. (2022). Philosophy and Education as Cultural Phenomena. *Wisdom*, 4 (3), 142–149. https://doi.org/10.24234/wisdom.v4i3.841.

Skillshare (n.d.). Retrieved from https://www.skillshare.com/en/?srsltid=AfmBOor8tzHoQ-G-_Z30fa5hdAgI8D-OjKMOXd4AtVpUq3RoSfcVfRgq.

Soto-González, M.D., Huerta, R., & Rodríguez-Lopez, R. (2025). Educational Connections: Museums, Universities, and Schools as Places of Supplementary Learning, *Educ. Sci.*, 15 (5), 543. https://doi.org/10.3390/educsci15050543.

Udemy (n.d.). Retrieved from https://www.udemy.com/?srsltid=AfmBOooq15fEQi9mlqgsyP9UW3XDGH81jyYtzV8XdgZQ-NTqy89ycdB2.

Usca, N., Samaniego, M., Yerbabuena, C., & Perez, I. (2024). Arts and Humanities Education: A Systematic Review of Emerging Technologies and Their Contribution to Social Well-Being. *Soc. Sci*., 13 (5), 269. https://doi.org/10.3390/socsci13050269.

Дата першого надходження статті до видання: 01.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.07.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.10.2026